

Dieper en dieper

Alle Moog synthesizers worden geroemd om hun vette en diepe bas. Als deze fabrikant een speciale bassynthesizer maakt, verwacht je dus echt iets speciaals.

door Allard Krijger -> allard@interface.nl

De Moog Minitaur is de recentste incarnatie van de familie Taurus. En zoals we natuurlijk weten staat 'mini' bij Moog niet voor 'minder' maar juist voor 'meer'. De originele Taurus bassynth van halverwege de jaren zeventig is een synthesizer die je op de grond legt en met je voeten bespeelt. Een soort orgelbaspedaal, maar dan met een synthesizer als klankbron. Deze Taurus had vier presets, waarvan er een zelf te programmeren was, zij het beperkt. De vaste presets waren tuba, bas en natuurlijk Taurus.

De subbas uit die eerste Taurus is legendarisch. Zo vertelt Geddy Lee van Rush, een van de bekendste gebruikers, het verhaal dat een zwangere vrouw voortijdig bevallen zou zijn door het subbasgeluid van de Taurus. Deze eerste Taurus was in Interface 93 het onderwerp van Analogica. In 1979 kwam de Taurus 2 op de markt, maar dat was eigenlijk een Moog 'the source' met pedalen. Recentelijk introduceerde Moog de Taurus III, en die klinkt weer als de Taurus I, maar dan met wat moderne features zoals veel meer presets, meer programmeermogelijkheden en een erg hippe live arpeggiator. Het onderwerp van deze test is de Moog Minitaur, het allernieuwste en allerkleinste lid van de Taurus-familie.

Zonder voeten

Wat als eerste opvalt, is het ontbreken van de pedalen. De analoge Minitaur is namelijk een table top-module van zeer bescheiden afmetingen, die je moet aansluiten op een controller of een sequencer/computer om er iets mee te kunnen. Met zeventien draaiknoppen kun je direct bij verreweg de meeste instellingen van de Minitaur. Het apparaat is voorzien van twee oscillators, omschakelbaar van zaagtand naar blokgolf (de originele Taurus had alleen zaagtand).

De oscillators klinken bruut; het geluid spuit met geweld naar buiten op een bijna lompe manier. Echt, dit hoor je niet vaak. Vco 2 kan ten opzichte van vco 1 traploos tot een octaaf omhoog en naar beneden verstemd worden. De oscillators hebben allebei een eigen levelknop, zodat je variatie kunt aanbrengen in de harmonische inhoud van het signaal dat naar het filter gaat. Dat filter is een 24dB per octaaf Moog ladderfilter, maar bij Moog stellen ze dat het anders afgesteld is, waardoor het ook anders klinkt.

Wat opvalt, is dat de klank heel krachtig blijft, ook al filter je de meeste boventonen weg. Die kracht wordt snel minder bij het opendraaien van de resonantie. Die onuitsprekelijke diepte is dan weg, en even lijkt het dan dat de Minitaur klinkt als elke andere goede analoge synth. Maar even draaien aan de knoppen en die indruk is meteen verdwenen – de Minitaur klinkt echt diep.

Zowel het filter als de voltage controlled versterker heeft een eigen envelope generator. Geheel in Moog-stijl is dat een ads-envelope met een release-schakelaar. Als die uit staat, heb je geen release (de klank is meteen weg). Staat-ie aan, dan is de relesetijd gelijk aan

INFO

- Prijs excl: € 500,-
- Distributie: Amptec BVBA, +32 11 281458
- Internet: www.amptec.be, www.moogmusic.com

de decaytijd. Het lijkt een beperking dat de relesetijd altijd gelijk is aan je decaytijd, maar in de praktijk werkt het eigenlijk niet belemmerend. En al helemaal niet als we het over synthbasgeluiden hebben. Verder heeft de Minitaur nog een lfo die je kunt inzetten voor tremolo (volumemodulatie) en wahwah (filtermodulatie). De diepte daarvan stel je in met midicontroller #1 (normaal gesproken afkomstig van het modulatie wiel), de snelheid met de draaiknop lfo rate op de Minitaur zelf. Dat er geen knop voor modulatie diepte op de Minitaur zelf zit, is wat vreemd en wellicht onhandig, maar het is wel typisch Moog (ook bij een Minimoog wordt de modulatie diepte van de lfo door het modulatie wiel geregeld). Verreweg de meeste midicontrollers hebben

De oscillators klinken bruut; het geluid spuit met geweld naar buiten op een bijna lompe manier.

een modulatie wiel, maar niet alle midibaspedalen. Of eigenlijk.... ik heb er geen kunnen vinden die het wel heeft.

Pedaal

Nu we het toch over het bespelen hebben: als je de Minitaur op een Taurus-achtige manier

zou willen inzetten – dus niet alleen soundmatig maar ook hoe je hem bespeelt – dan moet je op zoek naar een midibaspedaal. En die zijn vrij dun gezaaid, helaas. Roland heeft de PK6, en ook bij Doepfer kun je terecht. Verder hebben Fatar en Ketron op dat gebied iets in het assortiment (de Nord en Hammond pedalen komen niet echt in aanmerking). Je >>

Control Voltage

Achter op de Minitaur vinden we behalve de aansluitingen die we verwachten (zoals audio-in en -uit, midi, usb) ook een heel rijtje cv-ingangen. Cv staat voor Control Voltage, wat betekent dat je de Minitaur kunt aansturen met stuurspanningen uit

bijvoorbeeld een analoge sequencer, of een modulaair systeem. Ook kun je hem gebruiken met een theremin die voorzien is van cv-uitgangen, omdat de daarvoor benodigde vca-ingang op de Minitaur aanwezig is.

>> bent voor zo'n pedalboard zeker tussen de 350 en 700 euro kwijt. Dan zit je al op de helft van wat je voor een Taurus III betaalt. Dan wordt de keuze lastig: een Minitaur of even doorsparen voor een Taurus III! Maar goed, verreweg de meeste mensen zullen de Minitaur met een toetsenbord of een sequencer aansturen. En natuurlijk kan de Minitaur ook wel veel meer dan 'alleen' bas.

Veelheid

Alleen 'bas'; je zou haast denken dat dat een beperking is. Maar tjongejonge, wat een hoop variaties zijn er te bedenken op bas! In twee minuten heb je met de Minitaur tien verschillende overtuigende en interessante basgeluiden te pakken. Hmm, wacht even, geen presetgeheugens? Erg jammer dat de gemaakte geluiden daardoor vluchtig zijn – ik ben denk ik niet de enige die niet precies kan onthouden wat ik allemaal gedaan heb de afgelopen twee minuten, en zo gaan wereldgeluiden verloren in de soep van mijn kortetermijngeheugen. Maar er is hoop! Via een omweg heeft de Minitaur stiekem wel geheugen. Er is namelijk een Minitaur Editor beschikbaar, die je kunt downloaden als je je Minitaur bij Moog registreert. Dat laatste is wel een hoop gedoe, maar het is gelukkig eenmalig. Met die editor kun je (als de Minitaur via usb met je computer verbonden is) de Minitaur programmeren zoals dat met de knoppen op het apparaat zelf kan. Tevens kun je die geluiden natuurlijk opslaan op je computer. Het werkt net alsof de Minitaur een

In twee minuten heb je tien verschillende overtuigende en interessante basgeluiden te pakken

plug-in is, alleen komt het geluid natuurlijk uit de hardware. Via de editor kun je ook bij een paar extra parameters komen. Bijvoorbeeld hoe de lfo aan midi sync't. Een andere is Note Sync. De twee oscillators bestaan min of meer onafhankelijk van elkaar in de Minitaur. Het begin van elke golfvormcyclus – de fase – is dus meestal niet gelijk. Zet je Note Sync aan, dan is dat wel het geval op het moment dat je een nieuwe noot aanslaat. Dat levert dan een meer gedefinieerde toon aan het begin van de klank op. Via de software kun je verder de aanslaggevoeligheid instellen voor filter en amplitude, en ook de filtertracking is softwarematig instelbaar. Kortom, ondanks het feit dat de Minitaur zelf geen presetgeheugens heeft, kun je wel presets maken en bewaren op je computer. Gelukkig versturen alle knoppen op de Minitaur midicontrollerdata, dus je kunt al je knopbewegingen als mididata opnemen in je daw.

Praktijk

De Minitaur voelt stevig en betrouwbaar aan; typische Moog-kwaliteit. De lay-out en de feel van de knoppen zijn gewoon precies zoals het hoort, maar wel met wat slimmigheidjes. Zo heeft de frequentieknop van vco 2 een soort

SPECIFICATIES

- monofone analoge synth
- 24dB Moog Taurus filter
- 2 oscillators met zaagstand en blokgolf
- 1 lfo driehoekgolfvorm, moduleert filter en amplitude
- ads(r)-envelopes voor filter en amplitude
- midi-in
- usb-midi-in/uit
- cv-in voor pitch, filter cutoff, volume en gate
- externe audio-ingang (jack)
- mono audio-uitgang (jack)
- hoofdtelefoonuitgang (mini-jack)
- cv-gate, pitch, filter en volume inputs (0-5 volt)
- losse voeding
- afmetingen: 222,3x130,2x79,4mm
- gewicht: 1,2kg

logaritmisch verloop. Op de 12-uurstand zit wat meer ruimte, zodat je daar de toonhoogte van de twee oscillators gemakkelijk identiek kunt maken of lichtjes verstemmen; hoe verder je naar links of rechts gaat, des te steiler wordt de schaal. Bij het instellen van de toonhoogte van de oscillators kun je dus precies krijgen wat je zoekt. Iets vergelijkbaars gaat op voor de VCF Cutoff Frequency-knop; met de resonantie helemaal open kan ik melodietjes spelen door aan die knop te draaien. Eén dingetje vind ik raar, en dat is het bereik van de oscillators. Die gaan namelijk niet veel hoger dan C4.

Conclusie

Jij vindt dat bas een belangrijke component is in jouw muziek? Je haalt je bassynth nog uit een plug-in, echt waar? Mijn advies: koop een Minitaur en eindelijk, eindelijk krijgt je muziek dan de diepgang die zo broodnodig is... ■

HET OORDEEL

- +**
  - diepte
  - laag
  - fundamenteel
  - dik
- - registratie van de (gratis) software editor is gecompliceerd